

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באינטרנט
www.kavnet.co.il

גיליון 457 | כ"ב חשון תשס"ח | 20.11.08 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

שרת החינוך הקימה צוותי עבודה לקידום יעדי משה"ח בשנים הבאות

על העיתוי לכך, חודשים ספורים בלבד לפני הבחירות, אמרה תמיר; "אי אפשר לשתק את המערכת" הוסיפה; "אי אפשר לשתק את מערכת החינוך לחצי שנה. אני מקווה שנקים תשתית שתשרת את השרים שיבואו אחריו". צוות העבודה הראשון יעסוק ביעד "מימוש רפורמת אופק חדש כך שתביא לשיפור איכות החינוך". בראש הצוות יעמדו מנהל מחוז חיפה, אהרן זבידה, וראש מטה יישום אופק חדש במשה"ח, דני בר גיורא. מטרת הצוות היא להגדיר מהו השיפור באיכות החינוך שצריך להתקיים בעקבות התוספת במשאבים, כמו שעות פרטניות, במסגרת הרפורמה. הצוות השני יעסוק ביעד "שיפור יעילות ארגון הלימודים והלמידה". בראש הצוות יעמדו מנהלת מחוז מרכז, סולי נתן, וראש המינהל הפדגוגי, לאה רוזנברג. (המשך בעמ' 2)

מנהלת אגף הבחינות במשה"ח; "אנחנו עדיין משלמים את מחיר השביתה"

במועד הקיץ השנה נערכו בחינות ב-248 שאלונים חיצוניים - 162 בנתיב העיוני ו-81 בנתיב הטכנולוגי. 85 שאלונים היו במקצועות החובה ו-158 שאלונים - במקצועות הבחירה. בתשובה לשאלה האם הריבוי הגדול של שאלונים בחירה אינו מייקר את עלויות הבגרויות, עונה שיפר כי מדובר בסכום זניח. לדבריה, ריבוי מקצועות הבחירה נועד כדי לאפשר לתלמידים שבעבר לא היו זכאים לבגרות להשיג זכאות. עם זאת מציינת מנהלת אגף הבחינות, כי תהליך הכנתו ואישורו של שאלון בגרות הוא יקר. העלויות מתבטאות בישיבות מרובות של חברי ועדת השאלון. "מדובר בהמון שעות עבודה המוקדשות לחיבור השאלון, שחברי הוועדה מקבלים עליהן שכר", אומרת שיפר. אל 158 השאלונים החיצוניים לבגרות יש להוסיף עשרות שאלונים בחינות בגרות פנימיות, המחברים בבתי"ס. שאלונים אלו מקבלים את אישור המפמ"ר הרלוונטי, ונבדקים בביה"ס על ידי מורה המגמה ולא על ידי מעריך חיצוני. הציון של הבחינות הפנימיות מועבר ישירות לאגף הבחינות, ונרשם בתעודת הבגרות. מדובר בשאלונים ברמת 1-2 יחידות לימוד בתחומים ייחודיים, הנלמדים בדרך כלל בבתי"ס מהנתיב הטכנולוגי-מקצועי או מהנתיב הפנימייתי-התיישבותי. לדברי שיפר, מספר התלמידים הקטן הולמד תחומים אלה, אינו מצדיק את התהליך הממושך והיקר של חיבור בחינה חיצונית. כך, למשל, ניתן למצוא בחינות בגרות בית ספריות בנושאים כמו; טכניקות איפור, ניווט חופי, הפקות בתקשורת וקידום שיווק מקומי ובינלאומי. שיפר מציינת, כי מספר בחינות הבגרות הבית ספריות הצטמצם בשנים האחרונות.

"אנחנו עדיין משלמים את מחיר שביתה המורים", כך אומרת מנהלת אגף הבחינות במשה"ח, רחלה שיפר, בראיון לקו לחינוך. לדבריה, במקום שאגף הבחינות יימצא בימים אלה בלב ההיערכות למועדי החורף של הבגרויות, הסתיים רק בשבוע שעבר הטיפול בבחינות מועדי ב' של בחינות הקיץ. ואכן, ציוני מועד ב' של בחינות הבגרות באנגלית נשלחו לבתי"ס ביום שלישי שעבר, חמישה ימים בלבד לפני סיום ההרשמה למועדי החורף של הבגרויות. מדובר באיחור של כמעט חודשיים מהתאריך שבו מסתיים פרסום ציוני מועדי ב' בדרך כלל. לשם תזכורת, גם ציוני מועד קיץ תשס"ח באנגלית התפרסמו השנה באיחור, ולאחר שכבר התקיים מועד ב' במקצוע זה. התלמידים, שלא ידעו אם עברו את הבחינה או לא, נאלצו לגשת לבחינה במועד ב' על סמך תחושותיהם בלבד. לדברי שיפר, האיחור במועדים של חלק מבחינות הבגרות הקיץ בשל שביתה המורים, הזיז את כל מערכת הבדיקה קדימה. כך קרה שאת הבחינות במועדי ב' במתמטיקה ובאנגלית, 138 אלף שאלונים בסך הכל, נאלצו המעריכים לבדוק לאחר שכבר החלה שנת הלימודים, במקום בחופשת הקיץ, ובמקביל לעבודתם כמורים ולחגים. למעריכים היה פחות זמן פנוי לבדוק את הבחינות, והתפוקה שלהם הייתה נמוכה יותר. עם זאת מציינת שיפר, כי המעריכים עשו מאמצים גדולים לסיים לבדוק את הבחינות מוקדם כמה שיותר. אגף הבחינות אחראי למספר רב מאוד של שאלונים בגרות; בשנה האחרונה היה מספרם הכולל של שאלונים הבחינות שני מיליון ומאה אלף.

שרת החינוך הקימה צוותי עבודה לקידום יעדי משה"ח בשנים הבאות

(המשך מעמ' 1)

בנצי נמט, ומפקחת מחוז דרום, גילה נגר. הצוות השישי יעסוק ביעד "שיפור איכות השירות במשה"ח". בראש הצוות יעמדו ראש המינהל ההתיישבותי-פנימייתי, יחיאל שילה, וראש אגף מינהל ומשאבי אנוש במשה"ח, מיכל כהן. הצוות השביעי יעסוק ביעד "קידום הטיפול בנוער בראייה מערכתית כוללת". בראש הצוות יעמדו מנהל מחוז ירושלים, מאיר שמעוני, ומנהל מינהל חברה ונוער, יוסי לוי. הצוות השמיני יעסוק ביעד "שיפור ההישגים הלימודיים בקרב דוברי הערבית במערכת החינוך". בראש הצוות יעמדו מנהל מחוז צפון, אורנה שמחון, ומנהל אגף א' לארגון לימודים, משה דקלו. הצוות התשיעי יעסוק ביעד "טיפול החינוך הערכי". בראש הצוות יעמדו ראש המינהל הפדגוגי, לאה רוזנברג, ועוזר יו"ר המזכירות הפדגוגית, אדר כהן.

הצוות השלישי יעסוק ביעד "הגדלת האפקטיביות של חטיבות הביניים ברצף החינוכי". בראש הצוות יעמדו מנהל מחוז תל אביב, אורלי פרומן, ומנהל האגף לחינוך על יסודי, יפה פס. הצוות יבדוק את ארגון הלמידה, המסגרות התומכות בתלמידים ובמורים, והסביבה הלימודית בחטיבת הביניים. כמו כן ימליץ הצוות על השינויים שיש לערוך ברפורמת אופק חדש, כדי שתתאים לחטיבות הביניים. הצוות הרביעי יעסוק ביעד "הבטחת איכות המורים במערכת החינוך וכמותם". הצוות, שבראשו יעמדו מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, ומנהל מחוז דרום, עמירה חיים, ידון בין היתר בדרכים לשיפור איכות ההוראה והכשרת המורים ובדרכים לגיוס מורים איכותיים בזמן הקרוב ולטווח ארוך. הצוות החמישי יעסוק ביעד "קידום האוכלוסיות בעלות ההישגים הנמוכים במערכת החינוך". בראש הצוות יעמדו מנהל מנח"י,

מחקר; 40% מהמורים למקרא בחינוך הממלכתי-דתי דיווחו על קושי בהוראת תוכנית הלימודים

בהתמודדות עם עומס החומר ביחס לשעות הלימוד המעטות, ובהתמודדות עם תכני לימוד הקשים מדי לדעתם לתלמידים. בנושא ציפיותיהם מתוכנית לימודים חדשה במקרא, אמרו מחצית מהמורים, כי היו רוצים למצוא בה דוגמאות למערכי שיעור ומבחנים, שאינם נמצאות בתוכנית הלימודים הנוכחית. המורים גם מצפים שהתוכנית החדשה תכלול הצעות מעשיות ליצירת רלוונטיות של חומר הלימוד לעולמם של התלמידים. תוצאות המחקר ומסקנותיו יישמשו את האגף לתכנון לימודים בהכנת תוכנית הלימודים החדשה במקרא.

האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים במשה"ח פרסם לאחרונה מחקר, שערך עבורו מכון הנרייטה סאלד. המחקר בדק עמדות של מורים בבתי"ס יסודיים בחינוך הממלכתי-דתי לגבי תוכנית הלימודים במקרא, המופעלת בבתי"ס מאז 1993. במחקר נבדקו מידת יישומה של תוכנית הלימודים בבתי"ס והקשיים הכרוכים בביצועה. כמו כן נבדקו במחקר ציפיות המורים מתוכנית לימודים חדשה במקצוע זה. במחקר השתתפו 91 מורים למקרא מ-50 בתי"ס. למורים הועבר שאלון ובו שאלות סגורות ושאלות פתוחות.

מנכ"לית משה"ח; הפריסה המוצלחת של אופק חדש - בזכות המחוזות

במסיבת העיתונאים, שהתקיימה לציון הקמת הצוותים לקידום יעדי משה"ח, שיבחה מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, את עבודת מנהלי המחוזות וצוותיהם ביישום רפורמת אופק חדש. עמיחי ציינה, כי הפריסה של הרפורמה הצליחה בזכות הניווט הנכון של מנהלי המחוזות. "אילו היה המטה צריך לפקח בעצמו על הפריסה, לא היו ההישגים כפי שהם כיום", הוסיפה המנכ"לית. לדבריה, השיתוף בקבלת החלטות של מנהלי המחוזות גדול כיום משהיה אי פעם.

המחקר מצא בין היתר, כי מרבית המורים לימדו מקרא בהתאם למספר השעות שהוקצו למקצוע במערכת השעות הבית ספרית. עם זאת, רק 25 מורים לימדו מקרא בהתאם למספר השעות שעליהן ממליץ משה"ח בתוכנית הלימודים, שהוא 5 שעות שבועיות. 28% מהמורים דיווחו, כי דילגו על נושאים מהתוכנית. נושאים אלו היו קשורים בדרך כלל לסוגיות העוסקות במין, טומאה, הקרבת הקורבנות ועבודת המקדש. הנימוקים של המורים לדילוג על נושאי הלימוד היו; חוסר בשלות של התלמידים, הקושי של המורה ללמד את הנושא, חוסר החשיבות של הנושא והיעדר רלוונטיות שלו לעולמם של התלמידים. כ-40% מהמורים דיווחו על קושי בהוראת התוכנית. הקשיים הבולטים היו

פוליטיקה וחינוך

■ **יו"ר ארגון המורים שלח למורי אריאל מכתב התומך בראש העיר** - באתר עיריית אריאל התפרסם מכתב של יו"ר ארגון המורים, רן ארז, שאותו שיגר יום לפני הבחירות לרשויות המקומיות למורים המלמדים בחינוך העל יסודי ביישוב. במכתב מביע ארז תמיכה גלויה בראש העיר המכהן, רון נחמן. המכתב נשלח בתגובה למודעות ומכתבים שהפיצו יריביו של נחמן לפני הבחירות, שבהן נזקף לחובתו שיעור הזכאות לבגרות הנמוך יחסית של בוגרי מערכת החינוך ביישוב. "צר לי להיווכח שכדי להצליח בבחירות, צריך להכפיש עשייה חינוכית של מורים רבים, בחלקם תושבי אריאל", ציין ארז במכתב. יו"ר ארגון המורים הוסיף במכתבו; "אריאל נמצאת במקום ה-56 בארץ, ורואים בכך כישלון של מערכת החינוך.

לא כך הדבר! לכם המורים מגיע כל הכבוד. חבל שעל גביכם ועל גב עבודתכם הקשה מנסים לקדם אינטרסים פוליטיים. 50% זכאות הם הממוצע במדינה". עוד הוסיף ארז; "מערכת החינוך באריאל ראויה לשבחים וחלק משבחים אלה מגיעים גם לאופן בו נוהלה על ידי ראש העיר. ארז מציין במכתב, כי לאחרונה הועברה הבעלות על ביה"ס המקיף באריאל לרשת אורט, ומברך את ראש העיר על אומץ הלב שגילה בעשיית מהלך זה. לדבריו, מדובר בצעד לטובת מערכת החינוך ביישוב. במכתבו לא שוכח ארז להזכיר, כי ראש עיריית אריאל היה הראשון שנרתם ליישום תוכנית הניסוי ברפורמת "עוז לתמורה", שיזם ארגון המורים לפני מספר שנים.

"פעולת תיקון" במקום ענישה - תשובה להתנהגות אלימה של תלמידים בביה"ס

סמכות מסוג זה מתבטאת בנחישות ובפתיחות.

ירידה בולטת באירועים אלימים בביה"ס

עומר מציון, כי מחקרים מצאו שהפעלת שיטת הסמכות החדשה בביה"ס או בבית, במקום הגישה הכוחנית והמענישה, הביאה לירידה בבעיות התנהגות של ילדים ובני נוער ובתחושות היכאוניות שחוו. כמו כן, הביאה הגישה לשיפור ברור במערכת היחסים של הילד עם בני משפחתו או עם קהילת ביה"ס.

מחקר שנערך באחד מבתיה"ס בארץ שבו הופעלה השיטה, מצא במהלך שנה אחת ירידה בולטת במספר אירועי אלימות, שבהם היו מעורבים תלמידים. כמו כן חלה עלייה בהרגשת האמון שהתלמידים רוחשים למורים ולמנהלת. עומר טען, כי שום תוכנית למניעת אלימות בביה"ס לא תצליח, אם לא תמצא דרך לשתף את התלמידים בעשייה חיובית.

לדברי עומר, אין לדרוש מילד שפעל בצורה לא נורמטיבית לבקש סליחה, כי הדבר עלול לגרום לו להרגיש מבודד ומושפל. כתחליף לבקשת הסליחה, ממליץ עומר להבהיר לילד כי פעולת התיקון מחייבת אותו להביע צער על מעשהו.

התוכנית לשיפור האקלים שפיתח עומר, מופעלת בביה"ס בהדרגתיות - על ידי 5-10 מורים המגלים נכונות להתנסות בה. מורים אלה ישמשו בהמשך כגרעין תמיכה לשאר המורים שיצטרפו לתוכנית. לדברי עומר, במהלך השנה חלה בדרך כלל הצטרפות הדרגתית של המורים האחרים לתהליך. עומר טען, כי בקרב מורים קיימת פעמים רבות התנגדות ליישום התוכנית בבית ספרם. המורים רואים בתוכנית צעד ללקיחת הסמכויות המעטות שעוד נותרו להם בכיתה. "אנחנו מסבירים להם שבשיטה שלנו הם רוכשים עוצמה שאינה נובעת מכוחניות", סיכם עומר.

כלים לא אלימים להתמודדות עם אלימות

מרכז S.O.S שערך את הכנס, הוקם לפני כארבע שנים. מטרת המרכז הן להקנות לתלמידים, הורים ומורים כלים לא אלימים להתמודדות עם אלימות. המרכז מבוסס על מודל של "האקדמיה ללימודי אלימות", הפועל בגרמניה למעלה מעשור. המודל הותאם על ידי המרכז לאקלים הבית ספרי הקיים בישראל. המרכז מפעיל בבתי"ס סדנאות בשם "עוצמה ללא אלימות", המתמקדות בצמצום האלימות וחיזוק המרקם הכיתתי. הסדנאות, שהן בנות שלושה ימים, משלבות משחקים חווייתיים ודיונים. הסדנאות מעניקות לתלמידים כלים וטכניקות להתמודדות בלתי אלימה עם מצבי עימות או איום, כמו תקיפה פיזית, הצקה מילולית, השפלה, איומים, סחיטה, גניבות, אלימות מינית, ונדליזם וחרם. המרכז גם מפעיל תוכנית מערכתית לטיפול באלימות בביה"ס. בכנס התקיימה סדנה, שהדגימה למשתתפים את הסדנאות שעורך המרכז בבתיה"ס.

תוכנית הסדנאות של מרכז S.O.S מאושרת על ידי תוכנית קרב. לאחרונה נבחר המרכז על ידי הקרן החדשה לישראל וקרן IVN, כאחד מארבע מיזמים חברתיים חדשים מובילים, לשנים 2008-2010.

"הסמכות החדשה בבית, בביה"ס וברחוב - מאבק לא אלים נגד אלימות נוער" היה נושא של כנס, שערך בשבוע שעבר מרכז S.O.S ללימודי אלימות בישראל. בכנס התקיימו הרצאות, שהציגו שיטה לא כוחנית ומשתפת תלמידים למניעת אלימות בביה"ס. אחד המרצים המרכזיים בכנס היה מנהל המחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל אביב, פרופ' חיים עומר, המתמחה בהתמודדות עם אלימות ילדים ובני נוער ובשיקום הסמכות של הורים ומורים.

הילד שותף לפעולת התיקון

לדברי עומר, סוד הסמכות החדשה הוא להכיר בכך שלמורה או להורה יש שליטה רק על עצמם ולא על הילד. מסיבה זו, אי אפשר לטפל בהתנהגות לא נורמטיבית של הילד, כמו גילוי אלימות או מעשה ונדליזם, באמצעות תגובה שהוא אינו שותף לה מרצונו. התשובה של עומר להתנהגות אלימה של ילדים או בני נוער אינה ענישה, אלא מה שהוא מכנה "פעולת תיקון". לדבריו, אם הילד אינו שותף מרצונו לפעולת התיקון, עלולה לגדול תחושת הניכור שהוא חש כלפי ביה"ס או הבית, דבר שיתבטא בהתנהגותו בעתיד. עומר ציון, כי את הילד ניתן לגייס לפעולת התיקון רק כאשר הוא מבין שפעולה זו כדאית לו. כמו כן, בכל פעולת תיקון יש להקפיד שהכבוד של הילד יישמר - שהוא לא יבודד מחוץ למסגרת המשפחה או הכיתה. לדברי עומר, אין לדרוש מילד שפעל בצורה לא נורמטיבית לבקש סליחה, כי הדבר עלול לגרום לו להרגיש מבודד ומושפל. כתחליף לבקשת הסליחה, ממליץ עומר להבהיר לילד כי פעולת התיקון מחייבת אותו להביע צער על מעשהו. לאחר שהילד עושה כך, משבחים אותו על אומץ הלב שהפגין.

ומה קורה כאשר הילד מסרב לבצע את פעולת התיקון? לדברי עומר, במקרה כזה על ההורים או המורה להתחיל את פעולת התיקון בלעדיו. עומר ציון, כי במקרים רבים הילד או המתבגר הפוגעניים מצטרפים ביוזמתם, לאחר פרק זמן מסוים, לפעולת התיקון שהחלה בלעדיהם.

כך, לדוגמה, ממליץ עומר למחנך או למנהל ביה"ס, במקרה של מעשה ונדליזם בביה"ס, לקיים שיחה עם ההורים ולהחליט ביחד איתם על פעולת תיקון שנדרש הילד לבצע בביה"ס. פעולת התיקון תהיה לצבוע את הקיר שהשחית הילד ביחד עם ההורה. שיתוף ההורה בפעולת התיקון מסייעת לכך שהילד לא ירגיש מנודה בשל מעשהו. כמו כן מקרבת הפעולה המשותפת את הילד וההורה. לאחר ביצוע פעולת התיקון, יודיע המורה בשם קהילת ביה"ס בפני הכיתה, כי אין יותר כעס על הילד, ויברך אותו על האומץ שהפגין בכך שפעל לתיקון מעשהו.

גם אצל ילד אלים יש כוחות חיוביים

"גם אצל ילד אלים או ונדליסט יש בנפש קולות חיוביים בנוסף לקולות השליליים", ציון עומר. לדבריו, בפעולת ענישה מתגברים אצל הילד הקולות השליליים, מכיוון שהיא מבודדת אותו מקהילת ביה"ס או מהמשפחה. לעומת זאת, כשהילד רואה שיש למעשה התנגדות סמכותית אך מקרבת, הקולות החיוביים בנפשו גוברים. לדבריו הוא מצא, כי כל ילד שביצע פעולת תיקון וקיבל עליה שבחים, חש תחושה של נחת רוח. לדברי עומר, הסמכות החדשה, המופעלת בדרך של פעולת תיקון במקום בדרך של ענישה, היא סמכות האומרת; "אני משגיח כי זו חובתי" ו"יש לפצות על הנזק". עוצמתה של

■ תלמידי חטיבות הביניים בטבריה ילמדו חינוך לתיירות – בחטיבות הביניים בטבריה תופעל תוכנית לימודים בנושא "חינוך לתיירות". התוכנית כבר החלה החודש במתכונת ניסויית בבי"ס "עמל נופרים בגליל". את התוכנית פיתחו משרד התיירות ומחלקת התיירות והחינוך בעיריית טבריה. במסגרת התוכנית ישתתפו התלמידים בשיעורים והרצאות העוסקים בתעשיית התיירות בישראל בכלל ובטבריה בפרט. תוכנית הלימודים כוללת מערכי שיעור שהוכנו על ידי פרלה יאנוס, מרצה המתמחה בהוראת נושא התיירות. במסגרת התוכנית ישתתפו התלמידים בסדורים באתרי התיירות בעיר ובאזור סובב כינרת. לסיום התוכנית יפיקו התלמידים, בשיתוף עם גורמי תיירות הפועלים בעיר, יום תיירות בית ספרי.

■ לימוד יצירתי בחינוך הממלכתי-דתי – התפילה היא אחד מעשרה נושאים מרכזיים, הנקראים "עשרת הביניים", הנכללים בתוכנית החינוכית בתיה"ס היסודיים במגזר הממלכתי-דתי. בבי"ס ניר עציון במושב ניר עציון, מיושמת התוכנית באמצעים יצירתיים. ביה"ס נבחר לאחרונה לשמש בי"ס מדגים לתוכנית. במסגרת לימודי אחד מהנושאים בתוכנית, "התפילה", הכינו התלמידים, בהדרכת צוות המורים והמנהלת, לאה ווגסטף, ספרי תפילות שחיברו. הספרים הוצגו בתערוכה בביה"ס. נושא נוסף מהתוכנית החינוכית – "בניין הכישרונות", מתמקד בפיתוח הכישרונות האישיים של כל תלמיד בתחומי דעת שונים. הנושא יושם בביה"ס באמצעות תחרות כרזות לתלמידים, בנושא ברכות הרעם, הברק והקשת. נושא נוסף מהתוכנית החינוכית שבו עסקו לאחרונה תלמידי ניר

פרסים והישגים

■ פרסים לזוכים בפרויקט "נוער חושב מחר" – השבוע התקיים טקס חלוקת הפרסים של פרויקט "נוער חושב מחר". הפרויקט, המופעל במערכת החינוך כשש שנים, נוסד לציון 100 שנה לספרו האוטופי של הוגה המדינה, בנימין זאב הרצל, "אלטנוילנד". הפרויקט מופעל על ידי מטה שנהר במשה"ח, בשיתוף עם מפמ"רים ממספר תחומי דעת ומוזיאון הרצל. במסגרת התחרות מתארים התלמידים תמונת מצב עתידית של מדינת ישראל באמצעים שונים, כמו סיפור, מאמר, מצגת, יצירת אומנות חזותית, סרטי וידאו, תוכנית רדיו ועוד. במקום הראשון בתחרות בקטגוריית "הבעה טקסטואלית", זכה המאמר "יש לנו ארץ נהדרת", שחיבר אביב מלין, תלמיד חטיבת הביניים אלון ברעננה. במקום הראשון בקטגוריית "עיתון מודפס", זכה "איטון בצפר", של אורט כרמים בכרמיאל.

עציון, הוא "הגבורה". במסגרת לימודי הנושא נחשפו התלמידים לדמויות האבות בתורה ובמקורות ודנו בשאלות יסוד, כמו "מה גבורה?" ו"כיצד יכול כל אדם להיות גיבור בחיי היומיום?". כמו כן הכינה כל כיתה ספר ובו סיפורי גבורה אישיים של תלמידיה.

■ 480 תלמידים ישתתפו בתוכנית "חושבים חיובי" – החברות אינטל, טבע, פיליפס, מארוול, קודאק, אג'ילנט, וי.ב.מ, השיקו בשבוע שעבר את תוכנית "חושבים חיובי" לשנת תשס"ט. מטרת התוכנית היא לקדם את לימודי המתמטיקה והמדעים בתיכונים, ולשפר את הישגי התלמידים בבגרות במקצועות אלו.

השנה ישתתפו בתוכנית כ-340 מתנדבים – מרביתם עובדי אינטל, שיסייעו בשיעורי עזר ל-480 תלמידים.

השנה ישתתפו בתוכנית כ-340 מתנדבים – מרביתם עובדי אינטל, שיסייעו בשיעורי עזר ל-480 תלמידים. מחברת אינטל נמסר, כי התוכנית הביאה בשש שנות פעילותה לעלייה משמעותית בהישגי התלמידים שהשתתפו בה. לדברי מנהל המרכז הקהילתי נווה יוסף בחיפה, משה חזות, תוכנית חושבים חיובי+ העלתה את ציוני התלמידים שהשתתפו בה ב-28%. הפרויקט, שהחל באינטל פתח תקווה, הפך השנה לתוכנית לאומית. התוכנית תופעל ביישובים שבהם נמצאים מפעלי חברת אינטל – קריית גת, פ"ת, ירושלים וחיפה, וביישובים נוספים, בהם במגזר הערבי.

במקום הראשון בקטגוריית "עיתונות מקוונת", זכה עיתון "מבט למחר", של דניאל רוזנבלט, תלמיד בי"ס ניצנים ברמת גן. במקום הראשון בקטגוריית "סרטים קצרים", זכה הסרט "טכנולוגיה מנוונת", שהפיקו רני ליכטמן, דניאלה פישמן, אורי כדד ויוסי בלצן, תלמידי חטיבת הביניים שמואל הנגיד בהרצליה. במקום הראשון בקטגוריית "תוכניות רדיו", זכתה התוכנית "היום בעוד..." , שהפיקו יובל בנשלום, ספיר חכימיאן, יותם אלמלם, יותם אביטן, ערן אביש, בר סילברמן ושי זילברצוויז, תלמידי תיכון מקיף עומר. במקום הראשון בקטגוריית "אומנות חזותית", זכתה היצירה "פנטזים בישראל" של איתי אלפוני, תלמיד חטיבת הביניים יד גיורא בהרצליה. במקום הראשון בקטגוריית "מצגות", זכתה המצגת "בנייה רוויה בישראל", שיצר דין יעקובי, תלמיד חטיבת הביניים רוגזין בקריית אתא.

הטוב ממצגות ההצגות של קו לחינוך www.kavnet.co.il			
שם המפרסם	סוג השירות	דרך התקשרות	ההטבה ממרכז ההזמנות
חכמים בלילה	אתגרי חשיבה	1-800-25-3030	10% הנחה על כל המשחקים
העולם הקסום של טרובדור	סדנה ייחודית בכיתה ל-60 שנה למדינה	03-6965558	מתנה חלוק נחל מצויר לכל תלמיד
סיפורי ליתם	סיפורי ילדים על כישורי חיים	09-8989198	20% הנחה על סדרות ספרי ילדים
יעקב גולדברג	ריהוט לחדרי מורים, ספריות, משרדים	09-8943805	7% הנחה לפונים מקו לחינוך
גרפיקה יבוא ושיווק	חיסכון בטוש מחיק	08-6100966	5% הנחה על כל הזמנת טושים מחיקים
האלטרנטיבה גיל-עד	התמחות בטיפול בלקויי למידה ברפואה משלימה	052-3331184	מחירים אטרקטיביים לבתי"ס
מכון אופק	אבחונים ללקויי למידה, בדיקה ממוחשבת	03-9190912	מחירים מיוחדים
מגוון 2002	המרכז הארצי ללוחות כתיבה	08-8522002	50% הנחה על מוצרי מגנטיקו
אינסייד אאוטסייד	הדרכה בגישה חדשנית למימוש הפוטנציאל הטמון בביה"ס	04-6293926	10% הנחה
רשות העתיקות	תוכנית ייחודית - ארכיאולוגים צעירים	טלפונים של המחוזות באתר קו לחינוך	הנחות מיוחדות לפונים מקו לחינוך

מהחטיבה העליונה ומחטיבת הביניים, יו"ר הוועדה המשפטית, יו"ר ועדת דוברות, יו"ר ועדת נוער וקהילה ומזכ"ל. בבוקר הבחירות האזינה מליאת הפורום השש-שנתי להרצאה של הרב הרפורמי, עדי כהן, בנושא "מנהיגות, מהי?". לאחר מכן הציג כל מתמודד את מצעו בפני המליאה. בסיום הצגת מצעי המועמדים, נערכו הבחירות באודיטוריום החטיבה העליונה בביה"ס. הבחירות כללו עמדת קלפי תקנית ובה מחיצה, תיבת קלפי ופתקים עם שמות המועמדים. בתום הבחירות בירכו מנהלות ביה"ס, נטע זלינגר, נועה קפלן ועליזה העליון, ומנהל אגף הנוער בעיריית ראשון לציון, ניסים כהן, את בני הנוער על ההליך הדמוקרטי שבו נטלו חלק. באירוע נכחו גם נציגי פרלמנט הנוער העירוני של ראשון לציון.

■ תערוכת צילומים מסכמת לפרויקט "אומן-מורה" - קבוצת תלמידים מתיכון מקיף ג'סר א-זרקא, השתתפה אשתקד בקורס צילום. הקורס נערך במסגרת פרויקט משותף של משה"ח ומשרד המדע, התרבות והספורט, בשם "אומן-מורה". במסגרת הפרויקט מועסקים במהלך שנת הלימודים אומנים כמורים בבתי"ס על יסודיים.

במהלך הקורס למדו התלמידים נושאים תיאורטיים שונים מעולם הצילום, כמו סוגי צילום שונים, מבנה המצלמה ועוד. התלמידים גם התנסו בצילום ובפיתוח תמונות בחדר חושך מאולתר שהוקם בביה"ס. בתחילת הקורס צילמו התלמידים בתוך הכיתה, ולאחר מכן גם ברחבי היישוב. בין היתר צילמו התלמידים זה את זה במקומות שונים בכפר, שתפקדו כרקע לצילום. באחד השיעורים בפרויקט אף הוקם

במהלך הקורס למדו התלמידים נושאים תיאורטיים שונים מעולם הצילום, כמו סוגי צילום שונים, מבנה המצלמה ועוד. התלמידים גם התנסו בצילום ובפיתוח תמונות בחדר חושך מאולתר שהוקם בביה"ס.

סטודיו במדרון ביה"ס, שבו הוזמנו המורים והתלמידים להצטלם. את הקורס הנחה האומן והצלם רון אמיר. בחודש שעבר התקיימה בביה"ס תערוכת צילומים של התלמידים שהשתתפו בפרויקט. את התערוכה פתח שר המדע, התרבות והספורט, גאלב מג'אדלה.

זה רעיון

■ מורי ביה"ס בחרו בסיוור משותף במוזיאון - ביום הבחירות לרשויות המקומיות הוצבו בתיכון אלון ברמת השרון קלפיות, מה שמנע את קיום הלימודים בביה"ס. הנהלת ביה"ס, בשיתוף עם ועד המורים, החליטה לנצל את יום החופשה הכפוי להעשרת המורים באומנות. האמצעי שנבחר למטרה זו היה ביקור במוזיאון תל אביב. הביקור נפתח בהרצאה של המומחית לאומנות, גלית לנדאו-אפשטיין, שסקרה בפני המורים את דמות החייל באומנות הישראלית מאז מלחמת העצמאות ועד היום. במסגרת ההרצאה צפו המורים בפסלים, ציורים וצילומים, ששיקפו את דמות הלוחם בתקופות השונות. חלקו השני של היום כלל ביקור בתערוכה "שנות השבעים באמנות הישראלית; גופי-עצמי", המתארת יצירות אומנות שבהן גוף האומן משמש כחומר גלם ליצירה, ובתערוכת המסכמת כ-20 שנות יצירה של האמן ציבי גבע. מביה"ס נמסר, כי במהלך הסיור נוצר שיח רב-תחומי מרתק בין מורים ממקצועות שונים.

■ לומדים על דמוקרטיה וערבות הדדית - בבי"ס מעלה הבשור שבמועצה האזורית אשכול, התקיים לאחרונה שבוע הדמוקרטיה. במסגרת השבוע השתתפו כל שכבות הגיל בביה"ס בפעילויות ודיונים שעסקו בערכים דמוקרטיים וערבות הדדית.

בשכבה ז' התמקדה הפעילות בנושא קבלת החלטות בשלושה מעגלים - האישי, המשפחתי והלאומי. בשכבות ח'-ט' התמקדה הפעילות בנושא חוק כבוד האדם וחירותו, והשלכותיו על התנהגות האנשים בחיי היום-יום. בשכבות י'-י"ב התמקדה הפעילות בנושאים גבולות חופש הביטוי, תרבות המחלוקת ודרך ההכרעה הדמוקרטית ומשמעויותיה כלפי הרוב וכלפי המיעוט. בכל הפעילויות הושם דגש על זכויות האדם ומחויבות הפרט והחברה לערבות הדדית.

במסגרת שבוע הדמוקרטיה גם צפו שכבות ח'-י' בביה"ס בסרט הדוקומנטרי "החיים על-פי אווה", המתאר את סיפורה של נערה מאחת השכונות החלשות בתל אביב, הלומדת בבי"ס בשכונה מבוססת. לאחר מכן שוחחו התלמידים עם בימאי הסרט, אמיר הר-גיל, על שוויון הזדמנויות בחברה הישראלית.

כיתות חטיבת הביניים בביה"ס השתתפו בפעילות בספרייה בנושא רציחות פוליטיות בהיסטוריה העולמית והישראלית. התלמידים למדו בין היתר על ההתנקשויות בחיי נשיא ארה"ב, אברהם לינקולן, וראש הממשלה, יצחק רבין. השבוע ננעל בטקס לציון יום הזיכרון לרבין, שערכה שכבת ט'.

■ מועצת התלמידים יזמה הקמת חדר זיכרון לרבין - במסגרת התוכנית החברתית המופעלת בבי"ס עמל לידי דיוויס בתל אביב, יזמו חברי מועצת התלמידים של שכבת ז' את הקמתו של חדר זיכרון ליצחק רבין, שפעל בביה"ס במשך השבוע הסמוך ליום הזיכרון לראש הממשלה. כהכנה לפרויקט קיימו חברי המועצה מספר דיונים, שבמסגרתם ביקשו למצוא דרך להנציח את זכרו של רבין ואת משנתו בקרב חבריהם לשכבה. לאחר שהוחלט על הפרויקט, רתמו חברי המועצה אליו את תלמידי השכבה והוריהם. אמו של אחד התלמידים, מעצבת במקצועה, סייעה לתלמידים לעצב את חדר הזיכרון.

חדר הזיכרון, שעוצב בצבעי שחור, לבן ואדום, תיאר את חייו ופועלו של רבין. בחדר הוצבו מספר עמדות; עמדה ובה דגל ישראל, תמונתו של רבין ונרות זיכרון שהודלקו על ידי התלמידים, עמדת גרפיטי ועמדה שבה הוקרנו סרטים על רצח רבין. תלמידי השכבה נרתמו לשמור במהלך השבוע על החדר ולהפעיל אותו.

במהלך השבוע סיירו מחנכי הכיתות בביה"ס עם תלמידיהם בחדר הזיכרון, וקיימו בו שיעורים על רבין. גם מדריכים מתנועת הנוער השומר הצעיר, הפעילים בביה"ס, הדריכו בחדר סיור שלווה בדיון. מנהלת עמל לידי דיוויס, שרה הלפרין, הביעה הערכה לעבודת מועצת התלמידים של שכבה ז', שביה"ס כולו יצא ממנה נשכר. לדברי הלפרין: "אנו מייחסים חשיבות רבה לשיתוף התלמידים בתכנים, ורותמים אותם לפעילויות חברתיות ערכיות כגון זו".

■ הליך בחירות דמוקרטי בביה"ס - בבי"ס מקיף ח' בראשון לציון נערכו לאחרונה בחירות למזכירות פורום התלמידים הבית ספרי. הבחירות סיכמו תהליך שנמשך כחודש. התהליך החל בבחירות בכל הכיתות בביה"ס. מכל כיתה נבחרו שני נציגים לפורום השכבה. הפורומים של כל השכבות יוצרים את הנהגת התלמידים בביה"ס, הנקראת הפורום השש שנתי. מתוך כל פורום שכבה, נבחרו באופן דמוקרטי חמישה נציגים, שביקשו לקחת חלק במזכירות המצומצמת של הפורום השש שנתי. המזכירות כוללת שבעה בעלי תפקידים; יו"ר, סגני היו"ר

■ ביקרה - ועדת פרס החינוך היישובי ביקרה בשבוע שעבר במועצה האזורית מגידו. בין המבקרים; סמנכ"ל למינהל ומשאבי אנוש במשה"ח, גד אבקסיס, סמנכ"לית משה"ח ומנהלת המינהל הפדגוגי, לאה רוזנברג, מנהל האגף לכוח אדם בהוראה, ציון שבת, ומנהל המינהל לחינוך התיישבותי, יחיאל שילה. אל חברי הוועדה הצטרפו מנהלת המחוז, אורנה שמחון, וראש המועצה האזורית מגידו, חנן ארז. במסגרת הביקור סיירו חברי הוועדה בביה"ס היסודי עומרים שבקיבוץ עין השופט. עומרים הוא ביה"ס אקולוגי, המתמקד בנושא הקשר בין אדם וסביבתו ובין אדם לאדם. ביה"ס גם משמש כמרכז מחוזי צומח לשילוב תלמידים עיוורים ולקווי ראייה בחינוך הרגיל. בביה"ס נפגשו חברי הוועדה עם נציגי התלמידים, ושוחחו עמם על לימודי הסביבה ועל המנהיגות הירוקה, המקדמת בביה"ס את נושא שמירת הסביבה. כמו כן צפו האורחים בביה"ס בשיעור שיאצו, וביקרו בחווה החקלאית. הביקור הסתיים במפגש של חברי הוועדה עם עובדי הוראה ותלמידים בבניין המועצה האזורית.

במסגרת הביקור סיירו חברי הוועדה בביה"ס היסודי עומרים שבקיבוץ עין השופט. עומרים הוא ביה"ס אקולוגי, המתמקד בנושא הקשר בין אדם וסביבתו ובין אדם לאדם.

■ טקס זיכרון - כ-120 מפקחים ומנהלי יחידות מכל המגזרים במחוז, השתתפו בשבוע שעבר בטקס הזיכרון המחוזי לראש הממשלה, יצחק רבין. בפתיחת הטקס נשאה מנהלת המחוז, אורנה שמחון, דברים לזכרו של רבין. שמחון אמרה, כי נחרדה לשמוע תוצאות סקרים, המלמדות שחלקים גדולים בחברה הישראלית, ובהם צעירים, סבורים כי יש להעניק חנינה לרוצחו של רבין. מנהלת המחוז הוסיפה; "תפקידנו הוא להשתמש בכלים החינוכיים העומדים לרשותנו, לעשות ככל הניתן כדי להגן על החברה הישראלית מפני האלימות הקיימת בתוכה. יש לחנך את תלמידינו על ברכי המסורת של לקיחת אחריות אישית לנעשה בחברה וערבות הדדית. אני מאמינה כי כאנשי חינוך יש ביכולתנו לעמוד מול

אתגר זה, לחנך לחיים בחברה חופשית, השואבת כוחה מהכרעות שמתקבלות בדרכים דמוקרטיות". בהמשך האירוע הרצה חתן פרס ישראל לחינוך, פרופ' גבי סולומון, בנושא "מניכור לאחריות". סולומון מנה ארבעה תחלואים מרכזיים, המאפיינים לדעתו את החברה הישראלית; גזענות, השללת האחריות והמחויבות של הממשלה לאזרחיה, רדיפת בצע והתפשטות העוני. לדבריו, רבין סימל את האנטיתזה לתחלואים אלו.

מנח"י

■ על אזריות - השנה פתחה מנח"י שתי כיתות על אזריות - בכימיה ופיזיקה, עבור תלמידים שאין בבית ספרם התמחות במקצועות אלה. כיתה על אזריות בכימיה נפתחה בבי"ס תל"י בית חינוך. בכיתה לומדים 16 תלמידים מבתי"ס; תל"י בית חינוך, הניסויי, זיו, סליסברג, אור תורה בנות, דרוו, הרטמן, תהילה, התיכון לאומנויות וביה"ס ללימודי ערב. כיתה על אזריות בפיזיקה נפתחה בבי"ס אור תורה בנות. בכיתה לומדות 15 תלמידות מבתי"ס; אור תורה בנות, בית שולמית ואולפנת בני עקיבא בפסגת זאב.

מחוז מרכז

■ זכאות לבגרות - עיריית הוד השרון פרסמה נתונים על תוצאות הבגרות, שהעביר משה"ח לתיכונים ביישוב בשבועות האחרונים. מהנתונים עולה, כי למעלה מ-84% מבוגרי תיכון מוסינזון בתשס"ח וכ-92% מבוגרי תיכון הדרים, נמצאו זכאים לתעודת בגרות. נתונים אלו אינם סופיים, מכיוון שאינם כוללים את ציוני מועד ב' באנגלית ואת ציוני מועד החורף הקרוב של הבגרות.

■ בני נוער בסיכון - המכללה האקדמית בית ברל תקיים ביום ד', 26/11/08, יום עיון בנושא "ילדים ובני נוער בסיכון - טיפול והתמקצעות עובדים, הרצוי והמצוי". האירוע יערך לציון 25 שנה למסלול לטיפול וקידום נוער במכללה. יום העיון יעסוק בסוגיות בטיפול וטיפוח בני נוער בסיכון. במסגרת יום העיון יוצגו תמונת מצב עדכנית על הכשרת כוח אדם לטיפול בנוער בסיכון, ותחזית על מגמות עתידיות בהכשרה בתחום זה. כמו כן יערך ביום העיון שיח בוגרים של המסלול. המסלול לטיפול וקידום נוער במכללה האקדמית בית ברל, משלב לימודים תיאורטיים והתנסות יישומית. הלימודים

התיאורטיים כוללים נושאים מהתחומים; פסיכולוגיה, סוציולוגיה, קרימינולוגיה, אנתרופולוגיה, חינוך ועבודה סוציאלית. המסלול מעניק לבוגריו תעודת "עובד חינוכי טיפולי" של משה"ח, בנוסף לתואר ראשון בחינוך.

מחוז תל אביב

■ עלייה בזכאות - מנתונים שנאספו בבתי"ס העל יסודיים בחולון על ידי מינהל החינוך בעירייה עולה, כי במועד הקיץ של בחינות הבגרות חל שיפור ניכר בהישגי התלמידים במספר בתי"ס בעיר. מהמינהל נמסר, כי הזכאות לבגרות בגימנסיה קציר עלתה ב-15%, ובתיכון הדתי לבנות יבנה - ב-10%. עוד נמסר, כי מתוצאות מועד הקיץ עולה, כי תיכון קריית שרת הוא ביה"ס הראשון בחולון שבוגריו הגיעו ל-90% זכאות לבגרות. ממינהל החינוך נמסר עוד, כי בתשס"ח חלה עלייה בזכאות לבגרות גם בבתי"ס; אורט מדעים, עתידים וכרם שלמה. הנתונים אינם כוללים את ציוני מועד ב'.

מחוז דרום

■ מלגות - 119 מתלמידי כיתות י"ב מאילת - 47 תלמידים מתיכון בגין, 40 תלמידים מתיכון גולדווטר ו-32 תלמידים מתיכון רבין, משתתפים השנה בשתי משלחות לפולין. מכל בי"ס מתלווים למשלחות שניים-שלושה מורים. המשלחת הראשונה שבה השבוע מהמסע לפולין. במסגרת המסע מבקרים התלמידים בגטו קראקוב, במחנות ההשמדה אושוויץ, מיידנק, טיקוצ'ניק ונוז'אק, בגטו לובלין, בבית הקברות היהודי ובבית היתומים של יאנוש קורצ'אק בוורשה, במחנה ההשמדה טרבלינקה ועוד.

מעיריית אילת נמסר, כי מרבית בני הנוער המשתתפים במשלחות עבדו בחופשת הקיץ וחסכו כסף לנסיעה, שעלותה כ-6,200 ש"ח לתלמיד. העירייה מסייעת לתלמידים במלגות, שתקציבן הכולל הוגדל השנה מ-60 אלף ש"ח ל-80 אלף ש"ח. המלגות הן בסכומים של 500-2,500 ש"ח לתלמיד, על פי מצבם הכלכלי של ההורים. השנה הוענקו מלגות ל-30 תלמידים משלושת התיכונים. בנוסף הוענקו שלוש מלגות מיוחדות, בשווי 3,500-4,000 ש"ח כל אחת, הוענקו לתלמידים ממשפחות נזקקות. ועדת המלגות הדנה בבקשות התלמידים, כוללת את מנהלות התיכונים ונציגים של ועדי ההורים, מינהל החינוך והגזברות.